ERIC VOEGELIN

Tekst został przetłumaczony na podstawie: E. Voegelin, *On Classical Studies*, "Modern Age" vol. 17, no. 1, Winter 1973, s. 2–8. Serdecznie dziękujemy *The Intercollegiate Studies Institute* (<http://www.isi.org/>) za zgodę na publikację tłumaczenia.

O studiach klasycznych*

Namysł nad studiami klasycznymi, ich celem i możliwościami powinniśmy zacząć od sformułowanej przez Wolffa¹ definicji filologii klasycznej jako namysłu nad naturą człowieka, tak jak miało to miejsce u Greków.

Dziś taka idea brzmi dziwnie anachronicznie, ponieważ została zastąpiona przez dwa ściśle powiązane ze sobą procesy: fragmentaryzacji nauki przez specjalizację oraz dekulturacji zachodnich społeczeństw. Filologia stała się językoznawstwem; człowiek, który przejawiał swą naturę w języku Greków, stał się tematem wyspecjalizowanej historii polityki, literatury, sztuki, idei politycznych, ekonomii, mitu, religii, filozofii oraz nauki. Klasyczne studia zostały zredukowane do enklaw w większości instytucji szkolnictwa wyższego, w którym badania nad naturą człowieka nie są cenione wysoko w sprawach dotyczących ludzi. Niemniej jednak, ta fragmentaryzacja, spotęgowana instytucjonalnym rozkładem, nie jest rozumiana jako katastrofa, gdyż klimat opinii zmienił się przez dwieście lat od czasów definicji Wolfa. Zainteresowanie społeczne przesunęło się z natury człowieka do natury przyrody oraz do możliwości dominacji, jakie otwiera jej eksploracja; utrata zainteresowania zmieniła się nawet w nienawiść, kiedy natura człowieka okazała się odporna na zmiany wyśnzione przez intelektualistów, chcących dodać władzę nad społeczeństwem i historią w zakres panowania nad naturą. Związek obojętności i nienawiści, obydwa inspirowane przez *libido dominandi*, stworzył klimat nieprzychylny dla instytucjonalnych studiów nad

* Pełen tekst tłumaczenia dostępny jest w drukowanej wersji pisma.

¹ Friedrich August Wolff (1759–1824) utworzył naukową filologię. Pracą, na której wciąż zasadza się jego sława jest *Prolegomena ad Homerum* (1795).

naturą człowieka, czy to w greckim czy w innym przejawie. Rzecznicy zachodniego procesu dekulturacji są mocno osadzeni na naszych uniwersytetach. (...)

PRZEŁOŻYŁ MICHAŁ J. CZARNECKI